

Riktlinjer för skolskjuts i Degerfors kommun

Antaget av kultur- och utbildningsnämnden
KUN § 76/2015-06-17

Riktlinjer för skolskjuts i Degerfors kommun

Inledning

Rätten till skolskjuts regleras huvudsakligen i Skollagen (2010:800). Skolskjuts är en rättighet för de eleverna i grundskola, särskola och gymnasiesärskola med offentlig huvudman som går i den skolenheten där kommunen har placerat dem och som uppfyller skollagens förutsättningar för att beviljas skolskjuts (huvudregeln). Grundförutsättningen för att få skolskjuts är att eleven är folkbokförd i Degerfors kommun. Skolskjuts ges från folkbokföringsadress, undantag från detta gäller vid växelvis boende.

Förskoleklass

Degerfors kommun erbjuder, utöver skollagens krav även kostnadsfri skolskjuts för barn i förskoleklass enligt samma villkor som gäller för elever inom grundskolan.

Vad är skolskjuts?

Skolskjuts i Degerfors är transport av elev i förskoleklass, grundskola samt grundsärskola till och från skolan.

Skolskjuts är inte:

- transporter av tillfällig natur
- resor mellan hem och barnomsorg (fritidshem)
- aktivitetsresor (ex simhall, studiebesök etc)
- skjuts till och från annan skola/lokal för undervisning i ex slöjd, idrott etc.

Allmänna kommunikationer och särskild skolskjuts

Skolskjuts kan beviljas genom allmänna kommunikationer eller genom särskilt anordnad skolskjuts. Med allmänna kommunikationer avses ordinarie linjetrafik och med särskild skolskjuts avses skjuts med trafik som upphandlas av kommunen. Endast elev som är berättigad till skolskjuts får åka i den särskilt anordnade skolskjutsen.

Utgångspunkter för bedömning om rätt till skolskjuts

1 Rätt till skolskjuts med hänsyn till skolvägens längd

F-3 3 km
4-6 4 km
7-9 5 km

Vid beräkning av skolväg avses kortaste väg mellan elevens hem, d v s folkbokföringsadress till av rektor anvisad skola.

1b Rätt till skolskjuts med hänsyn till avstånd till hållplats

F-3 1 km
4-6 2 km
7-9 3 km

Om elev är berättigad till skolskjuts ska avståndet mellan hemmet och närmaste hållplatspästignings-plats som längst uppgå till angivet km-avstånd. En bedömning ska göras i varje enskilt fall om skolskjutsen ska beviljas fram till uppsamlingsstället eller till skolan.

2 Trafikförhållande

Om vägen bedöms som riskfylld kan skolskjuts beviljas utan hänsyn till avstånd.

Bedömningen görs efter hur säkert ett barn på egen hand eller i vuxens sällskap bedöms kunna ta sig till och från skolan. Beslut avseende trafikförhållande fattas av skolhuvudman.

3 Funktionshinder

Om ett barn pga. sjukdom/skada har funktionshinder så att eleven inte kan gå eller cykla till skolan kan det vara berättigad till skolskjuts. Ansökan om skolskjuts kan då göras med bifogat läkarintyg.

4 Annan särskild omständighet

Bedömningen utgår utifrån de förutsättningar som är aktuella i det enskilda ärendet. Det kan t ex vara hotsituationer, mobbningssituationer, särskilda sociala omständigheter etc.

Särskild prövning i varje enskilt fall

En prövning av rätten till skolskjuts ska ske individuellt i varje enskilt fall med utgångspunkt i de författningsbestämmelser som reglerar rätten till skolskjuts. Samtliga förutsättningar som kan grunda rätt till skolskjuts skall prövas och det skall i varje enskilt fall framgå att prövningen haft en sådan omfattning. (se de 4 punkterna ovan)

Tillfällig skjuts

En elev som skadar sig i samband med olycka kan via kommunens försäkringsbolag få ersättning för tillfällig skjuts till och från skolan.

Vårdnadshavare kontaktar Degerfors Kommuns försäkringsbolag. Det är vårdnadshavaren, som i samråd med försäkringsbolaget beställer och organiserar resorna. Detta gäller även elever som normalt sett inte är skolskjutsberättigade.

Skolskjuts vid växelvis boende

Elev som växelvis bor hos sina vårdnadshavare har rätt till skolskjuts under förutsättning att de är folkbokförda i Degerfors kommun och att åtminstone en av dem bor inom skolans upptagningsområde och övriga kriterier är uppfyllda.

Beviljas om båda vårdnadshavarna är folkbokförda i Degerfors kommun. Med växelvis boende menas att elev vistas lika mycket och har varaktigt boende hos båda vårdnadshavarna.

Förnyad ansökan görs varje nytt läsår och ansökan ska vara undertecknad av båda vårdnadshavarna.

Val av annan skola

Vårdnadshavare har möjlighet att välja annan skola än kommunens placeringsalternativ.

Rätt till kostnadsfri skolskjuts gäller inte elever som väljer att gå i annan skolenhet än den som kommunen annars skulle ha placerat dem eller annan kommuns grundskola med stöd av skollagen 10 kap 25-27 §§. I de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Resa till och från fritidshem

Skolskjuts gäller generellt inte för skolbarnsomsorg.

Det innebär t ex att elev som åker skolskjuts till skolan och på eftermiddagen vistas på fritidshem i anslutning till skolan är inte berättigad till skolskjuts från fritidshemmet till bostaden.

Elev från annan kommun

Mottagande kommun har ingen skyldighet att arrangera eller bekosta skolskjuts.

Elev kan erbjudas skolskjuts om hemkommunen betalar kostnaden.

Färdtid/väntetid

Färdtid

Med färdtid avses restiden mellan skolskjutsens ordinarie på- och avstigningsplats.

Kommunen svarar för att färdvägen och tidsplanen i möjligaste mån upprättas med hänsyn till färdvägens längd. Tiden bör inte överstiga 60 minuter.

Väntetid

Upp till 15 minuter före första/ efter sista lektionen betraktas som rasttid. Därutöver kan väntetider före och efter skolstart/skolslut inte helt undvikas men bör hållas på rimlig nivå.

Väntetider måste få finnas, skolskjuts kan inte anpassas efter varje elev.

Försenade elever

Skolskjutsen har ingen skyldighet att vänta på elev som inte finns vid skolskjutshållplatsen på utsatt tid.

Anges avgångstider som ett tidsintervall ska eleven finnas på den anvisade platsen när tidsintervallet börjar
Exempel: Anges avgångstid för exempelvis skolbuss till kl. 07.05 - 07.10, ska eleven finnas på uppsamlingsstället kl. 07.05. Är eleven försenad till den ordinarie turen beviljas inte någon extratur.

Trafiksäkerhet

Skolskjutshållplats

Skolhuvudmannen svarar för att den anvisade hållplatsen är trafiksäker.

För att synas på hållplatsen och för den egna säkerheten bör elev bära reflexer eller reflexväst under den mörka årstiden.

Skolskjutsutbildning

Skolhuvudmannen ansvarar för att eleverna undervisas i skolskjuts-transporter.

Skolan ska undervisa eleverna i trafikkunskap i samband med skolskjuts.
Utbildningen ska ta upp säkerhet vid hållplats, av och påstigning, och säkerhet under transporten.

Vid hållplatsen

Elev ska invänta skolskjutsen en bit från vägbanan på anvisad påstigningsplats.

Det är direkt olämpligt med lek och spring på hållplatsen av trafiksäkerhetsskäl.

Under färd

Elev ska sitta på sin plats och använda säkerhetsbälte

Inget spring får förekomma i bussen. För att förbättra chaufförens arbetsmiljö och koncentration på körningen, måste det vara lugnt och råda god ordning i bussen. Väskor får inte läggas i gången och heller inte uppta sittplatser. Detta för att de inte ska utgöra hinder vid en eventuell utrymning, och säkerheten. Skadegörelse som elev orsakar i bussen polisanmäls.

Vid påstigning/avstigning

Elev ska stå stilla tills bussen har stannat. Elev ska sitta kvar på sin plats tills bussen och dörrarna öppnas.

När påstigning sker är det viktigt att alla tar det lugnt och inte knuffas eller springer mot bussen för då kan en olycka lätt hända. Elev ska stå stilla vid väggkanten tills bussen har kört iväg och fri sikt finns, innan de går över vägen.

Ansvarsfördelning (se bilaga 1)

Ansvar för ordningen

Skolskjutsföraren

har en viktig roll i att stävja ordningsproblem i samband med skolskjutsning.

Det är viktigt att skolskjutsansvarig och skolan får information om ordningsproblem och i sin tur ta upp frågan med berörda föräldrar och elever.

Kommunen

har ett övergripande ansvar för att komma till rätta med ordningsproblem. Kommunen ska informera skolskjuts eleverna om ordningsregler och säkerhet.

Kommunen har ingen skyldighet tillhandahålla vakter vid elevens hemhållplatser.

Vårdnadshavarna

ska se till så att eleverna följer de ordningsregler som gäller vid skolskjuts samt går anvisad väg till och från på- och avstigningsplatsen för skolskjuts.

Barnets vårdnadshavare har ansvar för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter samt ska bevaka att barnet får tillfredsställande försörjning och utbildning. I syfte att hindra att barnet orsakar skada för någon annan skall vårdnadshavaren vidare svara för att barnet står under uppsikt eller att andra

lämpliga åtgärder vidtas. (Se föräldrabalken)

Ordning i fordonet Skolskjutsföraren

får ge anvisningar eller tillsägelse till eleverna om det behövs för att hålla ordning ombord på fordonet.

Om chauffören bedömer att det är riskfyllt att fortsätta färden med elev ombord bör chauffören kontakta skolskjutsansvarige som eventuellt får tillkalla ersättningsfordon.

Kommunen

kan inte stänga av en elev från all skolskjuts men kan hänvisa en elev till en annan skolskjuts eller komma överens med föräldrarna om självskjuts.

När det handlar om besvärliga fall bör skolskjutsansvarige, samråda med eleven, dennes föräldrar, trafikföretaget och föraren för att komma tillrätta med problem .

Skadegörelse Skolskjutsföraren

har rätt att ingripa om en elev utgör något hot mot någon person eller egendom. Det innebär att chauffören får ingripa fysiskt för att exempelvis förhindra skadegörelse.

Lagen säger dock att man inte får använda mer våld än situationen kräver. Ett ingripande ska ske på sådant sätt att man inte utsätter sig för fara.

Elev

I händelse av att en elev skadat fordon eller inredning i samband med skolskjutsning kan eleven bli skyldig att betala skadestånd

Av skadeståndslagen framgår att var och som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar person- eller sakskada ska ersätta skadan, med vissa undantag. Skadegörelse orsakad av oaktsamhet täcks av vårdnadshavarens hemförsäkring.

Kommunen

I de flesta fall kan inga skadeanspråk ställas på beställaren av trafiken, dvs. kommunen

Väghållning/framkomlighet

För att skolskjutsfordonen ska trafikera skolskjutsväg krävs att vägen är farbar ur trafiksäkerhets-synpunkt, exempelvis plogad och sandad. Inställd skolskjuts sker på eget beslut av transportören efter dennes bedömning av säkerhetsrisk.

Vid svåra vägförhållanden kan skolskjutsarna helt eller delvis komma att ställas in. I dessa fall utgår inte ersättning till eleven och dennes vårdnadshavare. Vid utebliven hämtning av elever ska entreprenören informera och orientera kommunen om situationen samt bistå kommunen med information till berörda vårdnadshavare. Vid inställd skolskjuts kan information sändas ut via hemsidan. Dessutom ska entreprenören omgående kontakta vårdnadshavare vid inställd eller av annat skäl utebliven skolskjuts. Det är viktigt att vårdnadshavare lämnar telefonnummer så att de är nåbara under såväl morgon- som dagtid. Detta gäller inte de elever som åker kollektivtrafik.

Incident/avvikelse rapport

Incidenter och tillbud i samband med skolskjutsverksamheten ska alltid rapporteras till kommunens skolskjutshandläggare.

Skola/skolskjutshandläggare och entreprenör ansvara för att dokumentera eventuella avvikelser i skolskjutsverksamheten. Skolskjutshandläggare lämnar sammanställning till skolhuvudmannen 2 gånger/år.

Ansökan om skolskjuts

Ny ansökan skall göras senast 15 april inför nytt läsår av vårdnadshavare.

Blankett för ansökan skickas ut senast 1 april från skolkontoret. Kan även hämtas från kommunens hemsida.

Ansökan under pågående läsår

Om skolskjutsansökan görs under pågående läsår ska ansökan lämnas minst 14 dagar innan skolskjutsning kan påbörjas.

Ex kan ansökan göras för vintertid då vägförhållande kan förändras och påverka trafiksäkerheten. Ansökan finns på kommunens hemsida.

Schema

Ramschema ska av rektor lämnas till skolskjutsansvarig från varje skola senast 10 maj.

Ändringar av skolskjuts pga. schemaändringar under läsåret som innebär ökad kostnad betalas av respektive rektorsområde.

Busskort

Skolskjuts kan i vissa fall utgöras av busskort för resor med ordinarie kollektivtrafik.

Vid förlust av busskort underrättas den kontaktperson som finns på skolkontoret.
Om busskortet är skadat eller borttappat kostar det 100:- kronor för att få ett nytt.
Är kortet helt, men ändå inte fungerar, så byter vi kortet utan kostnad. Det gamla kortet måste lämnas in vid samma tillfälle som eleven får det nya.

Överklagande

Beslut om skolskjuts kan överklagas enligt skollagen såsom förvaltningsbesvär hos Förvaltningsrätten.
Överklagan skickas till:
Kultur- och utbildningsförvaltningen
Degerfors kommun.

Förvaltningslagens bestämmelser om handläggning, anteckningsskyldighet och skriftligt meddelande vid avslag gäller, likaså bestämmelserna om anmälan av delegeringsbeslut (KL 6 kap 35§)

Ansvarsfördelning med bred samverkan

Bilaga 1

Det är många olika aktörer som är inblandade i skolskjutsverksamheten och som på olika sätt måste bidra till att färden till och från skolan blir så säker och trygg som möjligt. En nyckel till framgångsrik skolskjutsverksamhet är ett gott samarbete mellan aktörerna.

Ansvar delat på många aktörer

Skolskjutsförarens ansvar - att följa gällande trafikregler och avtal samt ha stor kunskap om hur skolskjutsning utförs på ett bra sätt.

Skolskjutslevers ansvar - att fullgöra skolplikten och följa ordningsregler som finns. Skolskjutslever är genom sina egna erfarenheter av skolskjutsning experter i arbetet med att kartlägga och förbättra verksamheten.

Vårdnadshavarna ansvar - färdväg från hem till hållplats och tills barnet stigit på skolskjutsen. Efter skoldagens slut, från hållplats där skolskjutsen släpper av barnet och till hemmet. Enligt föräldrabalken ansvarar föräldrar/vårdnadshavare för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter. Skolskjutslevernans främsta vuxna företrädare är föräldrar/vårdnadshavare som är måna om att skolskjutsarna ska vara säkra och trygga.

Skolskjutsentreprenörens ansvar - Trafiksäkerhet under färd och ordning i buss/bil. Skolskjutstransporten ska genomföras i enlighet med gällande regler och avtal. Trafikutövaren har arbetsgivaransvar gentemot förare.

Skolans ansvar - På morgonen, från det att barnen stiger av på skolan vid angiven hållplats. Efter skoldagens slut, fram tills barnen stiger på skolskjutsen vid skolans hållplats.

Länstrafikbolagets ansvar – för den lokala och regionala linjetrafiken, som många elever är hänvisade till att åka med, till och från skola. Många kommuner tar hjälp av länstrafikföretagen vid planering och upphandling av skolskjuts.

Kommunens ansvar - att anordna skolskjuts, att kraven på trafiksäkerhet tillgodoses samt för att eleverna får trafikundervisning. Dessutom ansvarar kommunen för lokalisering och utformning av skolor samt för snöröjning, vägskyltning, hastighetsbegränsning, hållplatser, gång- och cykelvägar längs med kommunala gator och vägar.

Vägverkets ansvar - ett övergripande ansvar för hela vägtransportsystemet, för trafiksäkerheten och för att hänsyn tas till barns förutsättningar och behov inom vägtransportsystemet. Dessutom ansvarar Vägverket för snöröjning, vägskyltning, hastighetsbegränsningar, hållplatser, gång- och cykelvägar längs med de statliga vägnäten.

Räddningstjänstens ansvar - att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller i miljön. Räddningstjänsten har stor kunskap om olycksförebyggande arbete, krisberedskap och åtgärder vid brand.

Polisen – ansvarar för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. En del i detta arbete är att genom övervakning och tillsyn se till att trafikreglerna efterlevs.

Ordningsregler för skolskjuts

Bilaga 2

Till dig som åker skolskjuts

Respektera föraren. För att kunna köra säkert krävs att du som elev följer reglerna nedan:

Hållplatsen

- Kom alltid i god tid till hållplatsen. Om bussen inte kommit inom 15 minuter meddela entreprenören.
- Stå stilla och på säkert avstånd från trafiken till dess att bussen stannat och öppnat dörren.
- Bär reflex/reflexväst under mörka tiden.

Påstigning på bussen

- Påstigning sker lugnt utan att knuffa varandra.
- Låt de yngre barnen kliva på först och hjälp dem om det behövs.

Ombord på bussen

- Använd säkerhetsbälte, det är lag. Sätt på bältet direkt när du sätter dig på din plats.
- Sitt på din plats under resan. Det är förbjudet att gå i bussen under resan.
- Om du är osäker på var du ska gå av, prata med föraren när du kliver på så får du hjälp.
- Placera din väska på hyllan eller under sätet.
- Det är inte tillåtet att äta eller dricka på bussen.
- Visa hänsyn mot andra medresenärer, var lugn och prata tyst.
- Om någon beter sig illa mot dig eller någon annan på bussen berättar du det till dina föräldrar eller din lärare/mentor.

Avstigning

- Sitt kvar på din plats till dess bussen har stannat vid hållplatsen.
- Visa hänsyn och hjälp de yngre barnen.
- Ta det lugnt och knuffas inte när du stiger av bussen.
- Var extra försiktig om du ska korsas gatan eller vägen. Gör det först när bussen åkt iväg och du har fri sikt.

Skollagens skrivning om rätten till skolskjuts

Bilaga 3

Skollagen 10 kap. 32 § - grundskola

Elever i grundskolan med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning, eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25-27§§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen, även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Skollagen 10 kap. 40 § - fristående skola

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 32 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Skollagen 11 kap. 31 § - grundsärskola

Elever i grundsärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning, eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle placerat dem eller som går i en annan kommuns grundsärskola med stöd av 25-27§§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Skollagen 11 kap. 39 § - grundsärskola

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundsärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 31§ andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Läs mer i förordningen för skolskjutsning Skollagen (2010:800)
(SFS 1970:340 med ändringar t.o.m. 2012:239)